

KOMUNIKAT PRASOWY nr 20/25

Luksemburg, 25 lutego 2025 r.

Wyrok Trybunału w sprawach połączonych C-146/23 | Sąd Rejonowy w Białymstoku i C-374/23 | [Adoreikė]¹

Niezawisłość sędziowska: Trybunał Sprawiedliwości uściślił wymagania prawa Unii dotyczące ustalania wynagrodzenia sędziów krajowych

Zakotwiczone w ustawie, zasady ustalania tego wynagrodzenia powinny być obiektywne, przewidywalne, stabilne i przejrzyste

Sądy polski i litewski zwróciły się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniami dotyczącymi ustalania wynagrodzenia sędziów. Trybunał przypomniał, że wynagrodzenie to, stanowiąc jedną z gwarancji niezawisłości sędziowskiej, powinno odpowiadać wadze zadań sędziów. Jego ustalanie powinno mieć podstawę ustawową i spełniać kryteria obiektywności, przewidywalności, stabilności i przejrzystości. Poziom wynagrodzenia sędziów powinien być wystarczająco wysoki, z uwzględnieniem kontekstu społeczno-gospodarczego danego państwa członkowskiego, w szczególności w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia. Wszelkie odstępstwo od sposobu ustalania wynagrodzenia sędziów powinno być uzasadnione celem interesu ogólnego. Odstępstwa te, które nie powinny dotyczyć konkretnie sędziów, powinny być niezbędne, proporcjonalne i czasowe. Nie mogą naruszać odpowiedniego charakteru wynagrodzenia sędziów w odniesieniu do wykonywanych przez nich zadań.

Do Trybunału Sprawiedliwości zwróciły się sądy polski i litewski, które zastanawiają się nad zgodnością krajowych przepisów dotyczących ustalania wynagrodzenia sędziów z prawem Unii².

W Polsce ustawa przewiduje, że wynagrodzenie zasadnicze sędziów jest ustalane obiektywnie, na podstawie przeciętnego wynagrodzenia ogłaszanego przez Główny Urząd Statystyczny. Jednak trzy ustawy okresowe zmieniły tę metodę obliczania, powodując „zamrożenie” waloryzacji wynagrodzenia sędziów w latach 2021, 2022 i 2023. To odstępstwo zostało uzasadnione ograniczeniami budżetowymi związanymi z pandemią Covid-19 oraz skutkami agresji Rosji na Ukrainę.

Kwestionując tę zmianę, jeden z sędziów domaga się kwoty odpowiadającej różnicy między wynagrodzeniem, które otrzymał, i tym, które byłoby należne, gdyby waloryzacja nie została „zamrożona”.

Na Litwie dwie sądzie wytoczyły powództwo odszkodowawcze przeciwko temu państwu członkowskiemu. Twierdzą, że poziom ich wynagrodzenia zależy bezpośrednio od woli politycznej władz ustawodawczej i wykonawczej. Ponadto podnoszą zarzut braku mechanizmu prawnego umożliwiającego ustalenie godnego wynagrodzenia, dostosowanego do odpowiedzialności związanej z obowiązkami sędziów i porównywalnego z wynagrodzeniem przedstawicieli innych zawodów prawniczych.

W swoim wyroku Trybunał przypomniał, że **pobieranie przez sędziów wynagrodzenia, którego poziom odpowiada wadze ich zadań, stanowi nieodłączną gwarancję ich niezawisłości**. W związku z tym, przyjmując zasady ustalania tego wynagrodzenia, państwa członkowskie mają obowiązek dotrzymywać zobowiązań wynikających dla nich z prawa Unii³.

Zasady te powinny mieć podstawę ustawową. Powinny być obiektywne, przewidywalne, stabilne i przejrzyste, tak aby wykluczyć wszelką arbitralną interwencję władz ustawodawczej i wykonawczej. Te same wymagania mają zastosowanie do środków stanowiących odstępstwo, które prowadzą do obniżenia wynagrodzenia sędziów lub „zamrożenia” jego waloryzacji.

Poziom wynagrodzenia sędziów powinien być wystarczająco wysoki, z uwzględnieniem kontekstu gospodarczego, społecznego i finansowego danego państwa członkowskiego, w szczególności przeciętnego wynagrodzenia. Wynagrodzenie to powinno odpowiadać wadze powierzonych im zadań, by chronić sędziów przed wszelkimi naciskami mogącymi mieć wpływ na ich rozstrzygnięcia i chronić ich przed ryzykiem korupcji. **Jednak niezawisłość sędziów nie stoi na przeszkodzie ustaleniu ich wynagrodzenia na poziomie poniżej średniej występującej w innych zawodach prawniczych.**

Odstępstwa od przepisów dotyczących ustalania wynagrodzenia sędziów powinny być **uzasadnione celem interesu ogólnego**, takim jak likwidacja nadmiernego deficytu budżetowego. Co do zasady odstępstwa takie nie powinny dotyczyć konkretnie sędziów. Muszą być również niezbędne i ściśle proporcjonalne względem zamierzonego celu. **Mimo stosowania tych, z istoty swej, wyjątkowych i czasowych środków,** wynagrodzenie sędziów wciąż powinno odpowiadać wadze ich zadań.

Wreszcie, sposób ustalania wynagrodzenia sędziów, podobnie jak środki stanowiące odstępstwo od tego sposobu, powinny podlegać **skutecznej kontroli sądowej** przed sądem krajowym.

Do sądów krajowych należy ustalenie, czy wymagania te są spełnione w rozpoznawanych przez nie sprawach. Zdaniem Trybunału wydaje się, że tak właśnie jest.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst i, w stosownym wypadku, streszczenie](#) wyroku są publikowane na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793.

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez [„Europe by Satellite”](#) ☎ (+32) 22964106.

Pozostańmy w kontakcie!

¹ Sprawie tej została nadana fikcyjna nazwa. Nie odpowiada ona rzeczywistej nazwie ani rzeczywistemu nazwisku żadnej ze stron postępowania

² Art. 2 i art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE.

³ Artykuł 19 TUE, w którym skonkretyzowano afirmowaną w art. 2 TUE wartość państwa prawnego, powierza sądom państw członkowskich i Trybunałowi zadanie zapewnienia pełnego stosowania prawa Unii we wszystkich państwach członkowskich, jak również ochrony sądowej uprawnień, które jednostki wywodzą z tego prawa. W tym celu kluczową kwestią jest zachowanie niezależności takich organów.